
Schaubühne am Lehniner Platz

Triumph der Liebe / Marivaux

plaats Carré
datum 3, 4, 5 juni 1987
tijd 19.30 uur

waarneemt; onopgemerkt doemt in het duister een gestalte met een verrekijker op. Dit heeft geen gevolgen, de gestalte verdwijnt weer zonder alarm te slaan. Het lijkt wel alsof op de komst van de indringers werd gewacht.

┃ De prinses en de kamenierster knopen de volgende ochtend, onder valse namen, de eerste betrekkingen aan met de leden van Hermokrates' huishouding. Door de personeelsleden om te kopen of ze tegen elkaar uit te spelen lukt het ze om problemen van die zijde te voorkomen. Desnoods zet helpster Corinna enige vrouwelijke charmes in. Ondertussen brengt de prinses geheel volgens haar eigen opzet de filosoof, zijn zuster en de jonge prins in verwarring.

┃ Het lukt haar, nu eens als man, dan weer als vrouw de één na de ander hopeeloos verliefd op haar te maken. De liefde viert gemakkelijke triomfen. Het lijkt wel of ieder op een dergelijke overwinning leek te wachten.

┃ De prinses raakt echter ook zelf in de ban van het spel dat ze speelt. De heftigheid waarmee men op haar avances reageert brengt af en toe ook haar zelf uit haar evenwicht, en zeker niet alleen de reactie van haar eigenlijke doelwit, de prins. Vervuld van valse en ware liefdesbezwingingen gaat een eerste zomerse nacht voorbij. Een zonnige morgen breekt aan. In de haag rondom Hermokrates' schuilplaats kwetteren en jubelen de vogels. Aan de oever van de vijver komen Hermokrates en zijn zuster bijeen voor het gebruikelijke ochtendmaal. Hermokrates leest, zoals gewoonlijk, een boek. Zijn zuster laat haar hapjes ei één voor één met zout bestrooien door een tuinier, wat haar de vermoënissen om het ei zelf om te moeten roeren bespaart. De prins verschijnt, innemend en zedig, als iedere andere morgen. In de ochtendlucht schijnen de verlokkelijke dromen en verdorven nachtmerries te zijn opelost.

┃ Nog één keer neemt de toeschouwer de idylle waar waarin de drie kuise mensen tot nu toe geleefd hebben. Maar als hij nauwkeurig kijkt ziet hij ook dat deze idylle hedenmorgen alleen nog maar toneel is: alledrie hebben ze immers opeens iets voor elkaar te verbergen. De prinses verschijnt. Het kamermeisje fluit een thema uit één van Mozarts laatste pianoconcerten. De filosoof geeft fluitend de antwoordmelodie terug, en wenkt opgetogen de prinses aan de overkant van het water naar zich toe. Het tafereel is paradijselijk.

┃ Wanneer broeder en zuster elkaar bekennen dat ieder zijn gelofte heeft opgegeven terwille van een geliefde, zien we ze beiden een moment wankelen. Maar nog weten ze niets van de werkelijke toedracht.

Pauze

┃ Het laatste bedrijf. Een huwelijk is op handen, het is al herfst. De vijver is leeg, de bedienden scheppen dorre bladeren in emmers. Hermokrates verbrandt, dolverliefd, de objecten van zijn voormalige genegenheid, zijn boeken. Zijn zuster borduurt aan een schitterende witte jurk. Beiden bereiden de terugtocht voor vanuit hun toevluchtsoord naar de wereld. De toeschouwer weet allang dat op dit herfstbeeld geen gelukkige dagen meer zullen volgen, alleen nog de ontknoping, de winter.

Neil van der Linden

┃ Korte inhoud van 'Triumph der Liebe', 'Le Triomphe de l'Amour', geschreven door Pierre Carlet de Chamblain de Mairieux, gespeeld door de Schaubühne am Lehniner Platz, Berlijn, geregisseerd door Luc Bondy.

┃ Een geheim en afgelegen oord wordt bewoond door de filosoof Hermokrates en zijn zuster Leontine. Ze hebben hier een afgezonderd en celibatair bestaan geleid, teneinde de verzoeking en valstrikken van de liefde te ontlopen en bescherming te vinden tegen de list en kwetsuren die het menselijk bestaan met zich meebrengt. Dit kuise tweetal zou bij wijze van spreken wel eens het oeuvre van Mairieux (stukken met veelzeggende titels als *Le jeu de l'amour et du hasard*, *La double inconstance*, *Arlequin poli par l'amour*, *Le prince travesti* en *Les fausses confidences*) gelezen kunnen hebben en daaruit deze consequentie hebben getrokken. Hermokrates wijdt zich aan de natuurwetenschappenfilosofie en de filosofie. Zijn zuster wijdt zich aan, ja, aan de tuin, aan haar broer, aan de rust, aan de illusie van de deugzaamheid, en verder aan niets, want personeel verricht de overige arbeid.

┃ Het onbedorven duo heeft een jonge prins onder zijn hoede genomen. Zijn vader is met geweld door diens broer van de koningstroon van Sparta verdreven. Het eerbare paar wil de prins in deze afzondering vrijwaren voor aanslagen op zijn leven die mogelijk beraamd worden door zijn nicht, prinses Leonida, die thans aan het bewind is en meer in het algemeen tegen dezelfde verlokkingen als die waarvoor het zichzelf in bescherming heeft genomen.

Voorts bevinden zich in Hermokrates' wijkplaats de leden van het personeel, hoveniers en bedienden.

┃ De voorstelling begint vredig. Het is avondschemering. Aan de rand van de vijver in Hermokrates' wijkplaats zit een gesluierde vrouw en leest. Plotseling weerklinkt ergens vandaan een fragment muziek. Verrast kijkt de gesluierde (is het Hermione?) op. Dan wordt het nacht, en pikkedonker.

┃ De smalle lichtbundel van een lantaarn verschijnt boven de rand van de heg rond Hermokrates' woonplaats. Een touw wordt neergelaten. Twee indringers, vrouwen, klimmen in de duisternis omlaag. Tijdens de afdaling vertellen ze elkaar 'wat er vooraf ging'. Het blijkt dat de ene vrouw de door Hermokrates en zijn zuster zo zeer gevreesde prinses Leonida is. De ander is een helpster, haar kamenierster Corinna. De prinses heeft enige dagen tevoren tijdens een wandeling in het omgevende woud de prins, verdiept in een boekwerk, gezien. Ze is verrukt van hem geraakt. Ze heeft geen enkele interesse in een politieke moordaanslag en heeft besloten met de prins te trouwen. Zo kan ze hem bovendien zijn rechtmatige plaats op de troon teruggeven, hetgeen met het oog op een dreigende oorlog met een naburig koninkrijk in het belang van het land is. De prinses houdt evenwel rekening met mogelijke wraakgevoelens van de prins, bovendien beseft ze dat haar amoreuze voornemens evenmin op veel sympathie van de kant van Hermokrates kunnen rekenen. Ze kan één manier bedenken om daaraan te ontkomen: ze zal niet alleen de liefde van Hermokrates winnen, maar voor de zekerheid ook de liefde van diens zuster. Drie harten te veroveren! Onderdeel van de list is dat ze haar identiteit voorlopig verborgen houdt. Voorafgaande aan de invasie trekken zij en haar helpster mannenkleding aan.

┃ Ondanks alle voorzorgsmaatregelen is er echter iemand (personeel, Hermione, de prins, Hermokrates? wie wordt vooralsnog niet duidelijk) die de indringers

Triumph der Liebe / Marivaux

Duits van Gerda Scheffel

regie	Luc Bondy
decor	Karl-Ernst Herrmann
kostuums	Moidele Bickel
dramaturgie	Dieter Sturm
muziek	Peter Fischer
regie-assistent	Annette Rosenfeld
toneelassistent	Thomas Lorenz
kostuum-assistent	Dorothee Uhrmacher

Leonida, prinses van Sparta onder de naam Phokion	Jutta Lampe
--	-------------

Corinna, vertrouweling van Leonida onder de naam Hermidas	Imogen Kogge
--	--------------

Hermokrates, filosoof	Peter Simonischek
------------------------------	-------------------

Leontine, zuster van Hermokrates	Libgart Schwarz
---	-----------------

Agis, zoon van Cleomenes, opgevoed door Hermokrates en Leontine	Ernst Stötzner
--	----------------

Dimas, tuinman bij Hermokrates	Mathias Gnädinger
---------------------------------------	-------------------

Arlequin, dienaar van Hermokrates	Paul Burian
--	-------------